

Måndagen den 1 Mars 1869.

Kammaren sammanträdde kl. 2 e. m.

Justerades två protokollsutdrag för den 27 sistlidne Februari och protokollet för den 24 i samma månad.

Hans Excellens Herr Friherre De Geer anförde skriftligen:

Emot Kammarens den 27 sistlidne Februari fattade beslut att afslå Stats-Utskottets Betänkande N:o 28, och dermed jemväl Kongl. Maj:ts Proposition N:o 8 angående Handels- och Sjöfartsfonden, anhåller jag att till protokollet få anmäla min reservation.

Handels- och Sjöfartsfonden har, såsom vi alla veta, till en början uppkommit genom afgifter, som upptagits på alla inkommande och utgående varor till bestridande af kostnaderna för skyddande af Sveriges handel emot kapare i Medelhafvet. Det var det handlande borgerskapet, som frivilligt erbjöd och flera gånger ökade dessa afgifter, emot förbehåll att få deltaga i deras förvaltning, hvilket ock på Riksdagens framställning borgerskapet af Kongl. Maj:t tillförsäkrades. Under tidernas lopp skedde sedermera häruti många förändringar, i det bland annat dels fondens ändamål utsträcktes till handelns och sjöfartens befrämjande i allmänhet, dels särskildt statsanslag dertill anvisades, men efter någon tid åter indrogs, dels afgiften, som förut beräknats olika för olika varor, upphäfdes för alla utgående varor och bestämdes för de inkommande till tio procent af tullen. Efter sådan beräkningsgrund utgick denna afgift för år 1855 med 1,230,000 R:dr R:mt. Vid 1856—1858 års riksdag föreslog Kongl. Maj:t ej mindre, att särskild afgift till fondens ändamål skulle upphöra att utgå, än ock att den godtgörelse fonden i stället skulle erhålla af tullmedlen finge nedsättas till 750,000 R:dr årligen, hvilket bestämda belopp skulle något ökas endast de år, som tullinkomsterna öfverstege 15,000,000 R:dr. Detta förslag om minskning af Handels- och Sjöfartsfondens netto-inkomster med icke mindre än omkring en half million årligen, och således långt betydligare än hvad som nu är ifrågasatt, motiverades i det Propositionen bilagda Statsråds-protokollet ännu kortare än Kongl. Maj:ts vid denna riksdag framlagda

förslag om denna fond. Förslaget antogs ock af Rikets Ständer. Sedermera har dels den särskilda förvaltningen af fonden, genom Konvojkommissariatet, blifvit indragen och dels den årliga afgiften, till följd af tullmedlens uppförande med bruttobeloppet bland Statsverkets inkomster, intagits i Riks-staten såsom ett ordinarie statsanslag; och allt detta på grund af Konungens och Riksdagens sammanstående beslut.

Häraf framgår, att man hittills icke ansett Handels- och Sjöfartsfonden böra behandlas såsom varande af en mera oföränderlig natur än andra statsinstitutioner, som lämpas efter för handen varande förhållanden. Det är ock så Regeringen nu uppfattat saken. Under en tid, då, till följd af de ökade statslånen för jernvägarne, icke en tillfällig utan en fortgående stor svårighet visat sig att utan ökad beskattning få Statsverkets inkomster att motsvara dess utgifter, vore det en skyldig omtanke af Regeringen, äfven om den dertill icke hade blifvit, så som skett, af Representationen städse kraftigt uppmanad, att se till, om ej några indragningar kunna utan skada göras. Då nu Handels- och Sjöfartsfondens tillgångar under de sednaste sexton åren tagits i anspråk för Telegrafverket till ett årligt belopp i medeltal af 230,000 R:dr, men detta verk numera synes hafva kommit på den punkt att med egna inkomster kunna icke blott underhålla sig sjelft, utan äfven bekosta erforderliga nya anläggningar, så har Regeringen kunnat föreslå upphörandet af statsanslaget till fonden emot skyldighet för Riksdagen att öfvertaga betalningen af de på fonden anvisade mera ständiga utgifter, utan att Regeringen derföre behöfver vidkännas minskning i de belopp, Regeringen under sednare tider af fondens tillgångar haft till sin disposition för befrämjande af andra nyttiga verk än telegrafer. Kan det då vara så klandervärdt, att Regeringen vill afstå ett öfverskott för att dermed bereda möjlighet att tillgodose nödvändiga statsbehof?

Det har blifvit sagdt, att med fondens tillgångar blifvit utförda en mängd nyttiga arbeten, framför allt nya kommunikationslinier, hvilka, om dertill fordrats Riksdagens medverkan, sannolikt aldrig skulle kommit till stånd. Vi hafva dock sett, huru Riksdagen jemväl efter Trollhätte kanals fullbordan beviljat anslag till kanaler af vida mindre vikt, likasom att den till jernvägar lemnat större anslag än Regeringen begärt. Om det gifves något föremål för statsanslag, som icke har rätt att anse sig styfmoderligt behandladt af Riksdagen, så är det tvifvelsutan detta; och, om nyttiga företag äfven i denna gren fått stå tillbaka, så torde orsaken vida mera vara att söka i bristande medel, än i bristande god vilja hos Representationen.

Man har i Regeringens förslag velat se en inkonsequens i förhållande till dess uppträdande vid sista riksdagen. Ingenting kan i min tanke vara orättvisare. Det är sannt, att vid sista riksdagen ett starkt anlopp gjordes mot Handels- och Sjöfartsfonden; men den ställning, Regeringen deremot intog, var alldeles icke den att förneka lämpligheten af hvarje framtida förändring eller nedsättning i anslaget till denna fond, utan att motsätta sig hvarje åtgärd af Riksdagen i sådan riktning, utan att den hänsköts till Regeringens bepröfvande, och just i den omständigheten, att denna åsigt gjorde sig gällande, borde ligga

en uppmaning till Regeringen att se till, i hvad mån önskningarne kunde vara billiga och så långt, men icke längre, gå dem till mötes i en form, hvarunder icke äfventyrades något ingrepp i statsmagtarnas inbördes förhållande. Man har förutspått, att striden derigenom icke undvikits, och att anspråken på att äfven disponera hvad af fonden Regeringen nu förbehållit sig blott skola vinna i styrka. Detta kan vara möjligt, men det är just i krigskonsten, som det gäller att för striden välja en hållbar position. Efter min tanke är det icke en i längden hållbar position att förneka Representationen allt deltagande i besluten om användandet af ett betydligt årligt statsanslag. Deremot är det fullkomligt hållbart, att Regeringen icke lemna ifrån sig redan influtna penningar, som längesedan blifvit ställda till Regeringens fria disposition. På dessa grunder anser jag förslaget hafva varit, från Regeringens sida, välbetänkt, men om det ock ej så varit, skulle jag, såsom en utom Regeringen stående representant, funnit mig föranlåten att icke afslå detsamma. Jag finner det nemligen icke anstå en Representation att afgifva ett sådant mistroendevotum emot sig sjelf, som det, att då Regeringen erbjudit Representationen att deltaga i besluten om användande af en del statsmedel, Representationen afslår detta af farhåga, att medlen då skola blifva sämre använda.

Friherre Staël von Holstein: Sedan jag sistlidne Lördag aflemnade min voteringsedel rörande Stats-Utskottets Utlåtande N:o 28, aflägsnade jag mig härifrån och kunde således icke, genast efter voterings slut, reservera mig emot det beslut Kammarerna i denna fråga fattat; och anhåller jag därför att nu få min reservation i protokollet antecknad.

Herr Hasselrot: Äfven min reservation torde blifva antecknad.

Herr Storckenfelt: Jag anhåller ock att få reservera mig emot ifrågavarande beslut.

Herr Thorburn: Jag reserverar mig äfven emot samma beslut.

Grefve Mörner, Carl Göran: Jag har nyss hört en reservation uppläsas emot Kammarernas beslut sistlidne Lördag. Efterverlden må bedöma hvem som handlat klokast, antingen den afdelning af Representationen, som icke velat sätta sig i besittning af en erbjuden fördel, då den trodde, att den kunde vinnas endast på det allmännas bekostnad, eller Regeringen, som lemnat sig sjelf ett sådant fattigdomsbevis, att den icke tilltrorde sig att utan Riksdagens medverkan till landets nytta förvalta de medel, den hade till sitt förfogande.

Föredrogos och hänvisades till Stats-Utskottet Kongl. Maj:ts den 27 sistlidne Februari bordlagda nådiga Propositioner:

angående förändring i sättet för räntans och kronotiondens utgörande; samt

med förslag till utgifts-stater för Skogsstyrelsen, Skogsstaten och Skogsläroverken, att gälla från och med år 1870.

Föredrogs, men begärdes af flere ledamöter ånyo på bordet Konstitutions-Utskottets den 27 sistlidne Februari bordlagda Utlåtande N:o 3, i anledning af väckt motion om ändring i 72 § Riksdagsordningen.

Föredrogs, men begärdes af flere ledamöter ånyo på bordet Stats-Utskottets den 27 sistlidne Februari bordlagda Utlåtanden:

N:o 29, angående Riksgälds-kontorets förvaltning under den tid, som förflutit sedan början af 1868 års riksdag;

N:o 30, i anledning af väckta motioner angående kronobrefbäringsskyldighetens skiljande från jordbruket m. m.;

N:o 31, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga Proposition angående afsöndring af jord från militieboställslägenheterna Sjöleden och Löks-huset samt bostället Tostarp för att tilläggas exercisfältet Ljungbyhed;

N:o 32, angående regleringen af utgifterna under Riks-statens Första Hufvudtitel;

N:o 33, angående regleringen af utgifterna under Riks-statens Andra Hufvudtitel;

N:o 34, angående regleringen af utgifterna under Riks-statens Tredje Hufvudtitel; samt

N:o 35, angående regleringen af utgifterna under Riks-statens Fjerde Hufvudtitel.

Föredrogs, men begärdes af flere ledamöter ånyo på bordet Bevillnings-Utskottets den 27 sistlidne Februari bordlagda Betänkanden:

N:o 2, angående tullbevillningen;

N:o 3, i anledning af väckta motioner rörande dels nedsättning af det enkla brefportot och afgiften för sluten rekommendation, dels utbytande af tidningsstämplingsafgiften mot lämpligt postporto;

N:o 4, i anledning af inom Första Kammaren väckt motion om förhöjd stämpelafgift å spelkort; samt

N:o 5, i anledning af väckta motioner om särskild beskattning å tillverkningen af maltdrycker.

Föredrogs, men begärdes af flere ledamöter ånyo på bordet Första Kammarens Tillfälliga Utskotts den 27 sistlidne Februari bordlagda Utlåtande N:o 1, med anledning af väckt motion, angående underdånig framställning till Kongl. Maj:t om meddelande af föreskrifter rörande försigtighetsmått vid svedjande, m. m.

Herr Grefven och Talmannen förmålde, att vid hållet Talmanssammanträde hade i afseende å tiden för behandlingen i Kamrarne af Stats-Utskottets Utlåtanden rörande statsregleringen blifvit träffad den öfverenskommelse, att föredragningen af Utlåtandena angående de fyra första Hufvudtitlarne, hvilka denna dag blifvit för andra gången bordlagda, skulle taga sin början nästa Fredag den 5 dennes och fortsättas till dess de blifvit genomgångna, samt att behandlingen af Utlåtandena rörande de fem öfriga Hufvudtitlarne, hvilka Utlåtanden förväntades inkomma till bordläggning hos Kamrarne under loppet af innevarande vecka, skulle börjas Tisdagen den 9 dennes och sedermera fortgå, till dess de samtliga blifvit afgjorda; hvarefter Herr Grefven och Talmannen hemställde, huruvida Kammarne i öfverensstämmelse härmed nu behagade besluta att nästa Fredag den 5 dennes, i den mån tiden medgäfvde, företaga till afgörande Stats-Utskottets Utlåtanden N:ris 32—35.

Ropades ja.

Anmäldes och bordlades från nedannämnda Utskott samt Andra Kammarne inkomna Betänkanden och protokollsutdrag, nemligen från

Bevillnings-Utskottet:

N:o 6 i anledning af väckt motion om åtgärders vidtagande för att hämma oloflig varuinförsel;

N:o 7, i anledning af inom Första Kammarne väckt motion om särskild beskattning af tobak;

Lag-Utskottet:

N:o 4, i anledning af väckta motioner om ändringar i Konkurslagen den 18 September 1862;

Andra Kammarne:

N:o 138, med delgifvande af Kammarens beslut öfver dess Tillfälliga Utskotts hemställan i sednare delen af Utlåtandet N:o 2, i anledning af väckta motioner angående ändringar i Kongl. Maj:ts nådiga Jagtstadga af den 21 Oktober 1864, med afseende å jagt efter elg;

N:o 140, med delgifvande af Kammarens beslut öfver dess Tillfälliga Utskotts Utlåtande N:o 4, i anledning af väckt motion om ett lotsfartygs förläggande under Skagen.

Kammaren åtskiljdes kl. ½3 e. m.

In fidem

O. Brakel.

Onsdagen den 3 Mars 1869.

Kammaren sammanträdde kl. 10 f. m.

Justerades ett protokollsutdrag för den 1 dennes och protokollet för den 25 sistlidne Februari.

Föredrogs Riksdagens sistlidet år församlade Revisorers berättelse om af dem verkställd granskning af Statsverkets samt dertill hörande fonders förvaltning och räkenskaper för år 1866, jemte de i anledning deraf infordrade och till Kongl. Maj:t afgifna underdåniga utlåtanden.

Berättelsen jemte utlåtandena hänvisades till Stats-Utskottet och skulle Andra Kammaren delgifvas.

Föredrogs ånyo och bifölls Konstitutions-Utskottets den 27 sistlidne Februari och 1 dennes bordlagda Utlåtande N:o 3, i anledning af väckt motion om ändring i 72 § Riksdags-ordningen.

Föredrogs ånyo och företogs punktvis till afgörande Stats-Utskottets den 27 sistlidne Februari och 1 dennes bordlagda Utlåtande